

กฎหมายล้มละลาย

การบรรยายครั้งที่ ๑๓

โดย อาจารย์ ดร.กนก จุลมนต์

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำ

กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

วันอังคารที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ณ เนติบัณฑิตยสภา

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

๓. ม. ๑๐๐ การขอรับชำระหนี้ในส่วนที่เป็นดอกเบี้ยยหรือค่าป่วยการอื่น แทนดอกเบี้ยย [คบ.ตามสัญญา & คบ.ผิดนัด] เนื่องจากลห.มีหนี้สินล้นพ้นตัว กฎหมายล้มละลายจึงใช้มาตรการเรื่องดอกเบี้ยเป็นตัวช่วยลูกหนี้ อีกทางหนึ่ง โดยกำหนดให้จ.คิดดอกเบี้ยจากลูกหนี้ได้ถึงวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น [อีกเหตุผลคือ ความแน่นอนจำนวนหนี้]

- อย่างไรก็ตาม ม. ๑๐๐ เป็นกม.ที่จำกัดสิทธิของจ.ตามหลักกม.ทั่วไป จึงต้องตีความหรือใช้กม.มาตรานี้อย่างเคร่งครัด เช่น ในกรณีที่จ.มีประกันขอใช้สิทธิตามม. ๕๕ ไม่อยู่ในบังคับ ม. ๑๐๐ ต้องคิดดอกเบี้ยให้ผู้รับจำนองถึงวันขายทอดตลาด (๓๒๕/๒๔๕๕ และ ๓๓๓๒/๒๕๕๕ ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) ๖ ก.ค.๖๘ ข้อ ๖ (ก))

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

- ผู้ค้าประกันหรือผู้จ้างซึ่งมิได้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดพร้อมกับลูกหนี้ ไม่อาจอ้างม. ๑๐๐ เพื่อให้พ้นจากค.ร.บ.ผิดในเรื่องดอกเบี้ยได้ (๒๒๕/๐๖ และ ๑๘๒๕/๓๖)
- ในกรณีหุ้นส่วนผู้จัดการหรือหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบขอให้ ล้มละลายตามห้างฯ ตามม. ๘๕ เนื่องจากมิใช่หนี้ส่วนตัว เจ้าหนี้คิด ดอกเบี้ยได้ถึงวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ห้างฯ เท่านั้น (๒๒๕๓/๓๒)

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

๔. ม. ๑๐๑ การขอรับชำระหนี้ที่ตนเองใช้สิทธิไต่เบี่ยในเวลาภายหลังหน้า
- ค. ปพพ.ม. ๒๒๕ (๓) และ ๖๕๓ เรื่องรับช่วงสิทธิ และไต่เบี่ยประกอบ [ตัวบทอยู่หน้าถัดไป]
  - การใช้สิทธิไต่เบี่ยนั้น ลูกหนี้ร่วมหรือผู้ค้ำประกันต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้เสียก่อนจึงจะมาไต่เบี่ยได้
  - ม. ๑๐๑ เป็นการยกเว้นเรื่องการไต่เบี่ยตาม ปพพ.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๒๕ การรับช่วงสิทธิย่อมมีขึ้นด้วยอำนาจกฎหมายและย่อมสำเร็จเป็นประโยชน์แก่บุคคลดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ...

(๓) บุคคลผู้มีความผูกพันร่วมกับผู้อื่น หรือเพื่อผู้อื่นในอันจะต้องใช้หนี้ มีส่วนได้เสียด้วยในการใช้หนี้นั้น และเข้าใช้หนี้นั้น

มาตรา ๖๕๓ ผู้ค้ำประกันซึ่งได้ชำระหนี้แล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะไถ่เบี่ยเอาจากลูกหนี้ เพื่อต้นเงินกับดอกเบี้ยและเพื่อการที่ต้องสูญหายหรือเสียหายไปอย่างใดๆ เพราะการค้ำประกันนั้น

อนึ่ง ผู้ค้ำประกันย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้บรรดามีเหนือลูกหนี้ด้วย

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

- ม.๑๐๑ ว.หนึ่ง ตอนท้าย บัญญัติยกเว้นไว้ดีกว่า เว้นแต่ จห.ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว
- ในทางปฏิบัติ ม. ๑๐๑ ยากที่จะมีที่ใช้
- มีปัญหาว่า ถ้า จห.มาขอรับชำระหนี้ไว้แล้ว ลูกหนี้ร่วมหรือผู้ค้ำประกันจะทำอย่างไรจึงจะป้องกันความเสียหายในอนาคตได้?
- ผู้ค้ำประกันซึ่งชำระหนี้ให้แก่ จห.ภายหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพดข ลห. มีผลให้ผู้ค้ำประกันรับช่วงสิทธิของจห. ไปบังคับเอาแก่ทส.ของลห. ตาม ปพพ.ม.๒๒๘ ได้ (๕๓๖๘/๔๘ และ ๑๐๑๐๕/๕๕)

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

๕. ม.๑๐๒ การหักกลบลบหนี้ในคดีล้มละลาย (ม.๕ (๓), ๕๔)

- หลักเกณฑ์แตกต่างจากการหักกลบลบหนี้ตาม ปพพ.ม. ๓๔๑, ๓๔๔ [ตัวบทอยู่ถัดไปสองหน้า]
- ถ้าเจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิขอรับชำระหนี้ได้ เจ้าหนี้คนนั้นก็ยังมีสิทธิขอหักกลบลบหนี้ในส่วนที่ตนเป็นหนี้ลูกหนี้ที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์แล้ว กฎหมายไม่ได้บัญญัติว่าเจ้าหนี้คนนั้นจะต้องไปยื่นคำขอรับชำระหนี้ในส่วนของตน ภายกำหนดเวลาตามมาตรา ๕๑ เสียก่อน
- แม้เจ้าหนี้จะไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในส่วนของตนไว้ก็สามารถขอหักกลบลบหนี้ได้ โดยเจ้าหนี้แสดงเจตนาไปยังจพท. (๑๓๐๓/๐๑ และ ๕๔๖๓/๒๕๖๐) เพราะกฎหมาย ม.๑๐๒ ไม่ได้บัญญัติ

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

๕. ม.๑๐๒ การหักกลบบลหนี้ในคดีล้มละลาย (ม.๕ (๓), ๕๔)

[ข้อสอบ สมัย ๗๓]

- โดยไม่จำเป็นต้องแสดงเจตนาภายใน ๒ เดือน ตามม.๕๑ เพราะไม่ใช่เรื่องการขอรับชำระหนี้ (๓๓๕๖/๒๔-ข้อสอบเนติ สมัย ๗๓)
- หนี้ที่ยื่นขอรับชำระหนี้ไม่ได้ตามม.๕๔(๑) และ (๒) ไม่สามารถนำมาหักกลบบลหนี้ได้ (๔๑/๒๕-ข้อสอบเนติ สมัย ๗๓ และ ๑๖๐๗/๒๘)
- ไม่สามารถขอหักกลบบลหนี้กับค่าหุ้นที่ค้างชำระได้ (๗๐๑/๑๓ (ประชุมใหญ่))

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ม. ๓๔๑ ถ้าบุคคลสองคนต่างมีความผูกพันซึ่งกันและกันโดยมูลหนี้อันมี
วัตถุประสงค์เดียวกัน และหนี้ทั้งสองรายนั้นถึงกำหนดจะชำระไซ้รู้ ท่าน
ว่าลูกหนี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งย่อมจะหลุดพ้นจากหนี้ของตนด้วยหักกลบลบ
กันได้เพียงเท่าจำนวนที่ตรงกัน ในมูลหนี้ทั้งสองฝ่ายนั้น เว้นแต่สภาพแห่ง
หนี้ฝ่ายหนึ่งจะไม่เปิดช่องให้หักกลบลบกันได้...

ม. ๓๔๒ หักกลบลบหนี้ นั้น ทำได้ด้วยคู่กรณีฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาแก่อีก
ฝ่ายหนึ่ง

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ต่อ)

ม.๓๔๔ สิทธิเรียกร้องใดยังมีข้อต่อสู้อยู่ สิทธิเรียกร้องนั้น ท่านว่าหา
อาจจะเอามาหักกลบลบหนี้ได้หรือไม่ อนึ่ง อายุความย่อมไม่ตัดรอนการหัก
กลบลบหนี้ แม้สิทธิเรียกร้องขาดอายุความแล้ว แต่ว่าในเวลาที่จะหัก
กลบลบกับสิทธิเรียกร้องฝ่ายอื่นได้นั้น สิทธิยังไม่ขาด

ม. ๑๑๑๕ วรรคสอง ในการใช้เงินเป็นค้ำหุ้มนั้น ผู้ถือหุ้នจะหักหนี้กับ
บริษัทหาได้ไม่

สมัย ๗๓: ภายหลังศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้
เด็ดขาด ธนาคารศรีกรุง จำกัด (มหาชน) เจ้าหนี้รายที่ ๑ ยื่นคำขอรับชำระ
หนี้ในมูลหนี้ตามสัญญากู้ยืมเป็นเงิน ๗๐๐,๐๐๐ บาท และนายดำ เจ้าหนี้
รายที่ ๒ ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในมูลหนี้ตามสัญญากู้ยืมเป็นเงิน
๓๐๐,๐๐๐ บาท จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ต่อมาเจ้าหนี้รายที่ ๑ ยื่น
คำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอหักกลบบลบนี้อตามสัญญากู้ยืมกับ
เงินฝากที่ลูกหนี้ฝากไว้กับเจ้าหนี้รายที่ ๑ ก่อนลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์
จำนวน ๗๐๐,๐๐๐ บาท และเจ้าหนี้รายที่ ๒ ยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงาน
พิทักษ์ทรัพย์ขอหักกลบบลบนี้อตามสัญญากู้ยืมกับหนี้ตามสัญญาซื้อขาย
ซึ่งเจ้าหนี้รายที่ ๒ เป็นหนี้ลูกหนี้จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เจ้าพนักงาน
พิทักษ์ทรัพย์สอบสวนแล้ว...

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เจ้าหนี้ยรายที่ ๑ แสดงเจตนาขอหักกลบลบหนี้ยมายังเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เมื่อพ้นกำหนดเวลา ๒ เดือน นับแต่วันโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ได้ขาดตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๕๑ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงยกคำร้องขอหักกลบลบหนี้ยของเจ้าหนี้ยรายที่ ๑ ส่วนเจ้าหนี้ยรายที่ ๒ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า หนี้ยตามสัญญากู้ยืมที่เจ้าหนี้ยรายที่ ๒ ยื่นคำขอรับชำระหนี้ยนี้ไม่มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือลงลายมือชื่อลูกหนี้ยผู้ยืม จึงเป็นหนี้ยที่ขอรับชำระไม่ได้ในคดีล้มละลาย ดังนั้นเจ้าหนี้ยรายที่ ๒ ไม่มีสิทธินำมาหักกลบลบหนี้ย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงยกคำร้องขอหักกลบลบหนี้ยของเจ้าหนี้ยรายที่ ๒ ด้วยเช่นกัน

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งยกคำร้องขอหักกลบลบหนี้ยของเจ้าหนี้ยทั้งสองรายดังกล่าวของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ชงคำตอบ: ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๐๒
เจ้าหนี้ผู้มีสิทธิขอรับชำระหนี้สามารถใช้สิทธิหักกลบลบหนี้ได้ด้วยการ
แสดงเจตนาขอหักกลบลบหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โดยไม่
จำเป็นต้องแสดงเจตนาภายใน ๒ เดือน นับแต่วันโฆษณาคำสั่งพิทักษ์
ทรัพย์เด็ดขาดตามมาตรา ๕๑ เพราะไม่ใช่เรื่องที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้
(เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๕๖/๒๕๒๔) ดังนั้น เมื่อเจ้าหนี้รายที่ ๑
ซึ่งมีสิทธิขอรับชำระหนี้เป็นหนี้เงินฝากที่ต้องคืนแก่ลูกหนี้ในเวลาที่มี
คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้รายที่ ๑ จึงมีสิทธิขอหักกลบลบหนี้ได้ คำสั่ง
ยกคำร้องขอหักกลบลบหนี้ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สำหรับเจ้าหนี้
รายที่ ๑ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เจ้าหนี้รายที่ ๒ อ้างว่า ลูกหนี้ยืมเงินไป แต่ไม่มีหลักฐานการกู้ยืมเงินเป็นหนังสือลงลายมือชื่อลูกหนี้ผู้ยืม ย่อมเป็นหนี้ที่จะฟ้องร้องให้บังคับคดีไม่ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๓ จึงเป็นหนี้ที่ขอรับชำระไม่ได้ในคดีล้มละลาย เจ้าหนี้รายที่ ๒ จึงไม่มีสิทธิจะนำมาหักกลบบทหนี้ได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๑๐๒ ประกอบมาตรา ๙๔ (๑) (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๑/๒๕๒๕) คำสั่งยกคำร้องขอหักกลบบทหนี้ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในส่วนเจ้าหนี้รายที่ ๒ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

- การที่จ.ค.น.หนึ่งใช้สิทธิหักกลบหนี้ไม่เป็นการทำให้อ.อื่นเสียหายเปรียบตามม. ๑๑๕
- ม. ๑๑๕ ใช้คำว่าล.ได้กระทำหรือยินยอมให้กระทำ มุ่งถึงกิริยาที่ยินยอม มิได้ใช้คำว่า ผู้อื่นทำด้วยความยินยอมของลูกหนี้ (๒๔๕๓/๒๕๒๓)(ประชุมใหญ่)
- ถ้าจ. เป็นหนี้ล.หลังจากล.ถูกพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ก็ไม่เข้าเงื่อนไขที่จะมาหักกลบหนี้ได้ (๑๒๑๖๖/๕๘) ดังนั้น ผู้ร้องจึงนำดอกเบี้ยของลูกหนี้ (จำเลย) ที่เกิดขึ้นภายหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วมาหักกลบหนี้ตามมาตรา ๑๐๒ ไม่ได้ (๔๖๐๓/๔๒)

ขั้นตอนการดำเนินคดีล้มละลาย

๑. การยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องขอ (ม.๕,๑๐,๘๒,๘๘)
๒. คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือยกฟ้องหรือยกคำร้องขอ (ม.๑๔,๘๔)
๓. วันตรวจคำขอรับชำระหนี้ (ม.๑๐๔-๑๐๖, ๑๐๘)
๔. วันนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก (ม.๓๑, ๓๖)
(พิจารณาคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย) (ม. ๔๕-๖๐)
๕. การนัดไต่สวนลูกหนี้ โดยเปิดเผย (ม.๔๒)
๖. คำพิพากษาให้ล้มละลาย (ม.๖๑)
๗. วิธีการที่จะหลุดพ้นจากการล้มละลาย: ประนอมหนี้ภายหลังล้มละลาย (ม.๖๓) ปลดจากล้มละลาย (ม.๖๗/๑,๗๑, ๘๑/๑) และการยกเลิกการล้มละลาย (ม. ๑๓๕)

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

๖. ม. ๑๐๔ และ ๑๐๕ การตรวจคำขอรับชำระหนี้และการสอบสวนคำขอรับชำระหนี้

- วัตถุประสงค์ ๑) ข้อมูลเจ้าหนี้ ๒) การโต้แย้งคำขอรับชำระหนี้
- อนึ่ง จพท.ก็มีอำนาจตาม ม. ๒๒(๓) ที่จะโต้แย้งคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายใดรายหนึ่งแทนลูกหนี้ที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์
- แม้เจ้าหนี้อื่นหรือบุคคลอื่นไม่ได้โต้แย้งคัดค้านก็ตาม (๔๕๖๕/๖๐ และ ๑๑๒๓/๕๔)

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

๖. ม. ๑๐๔ และ ๑๐๕ การตรวจคำขอรับชำระหนี้และการสอบสวนคำขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

- จห.ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้มีหน้าที่ที่ต้องนำพยานหลักฐานมาแสดงต่อจพท. เพื่อพิสูจน์ว่าหนี้ดังกล่าวมีอยู่จริงก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และลูกหนี้ต้องรับผิดชอบในหนี้นั้น และไม่ต้องห้ามมิให้ขอรับชำระหนี้ตามม.๘๔ ศาลไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะรับพยานหลักฐานของจห.ไว้แทนจพท. (๓๓๖๑/๔๘ และ ๒๔๖๐/๕๔-ข้อสอบ ผช.สนามใหญ่ ๖๓)
- ศาลชั้นต้นย่อมไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะรับพยานหลักฐานนั้นไว้แทนจพท. ได้ (๔๘๖๗/๓๘)
- แม้จะไม่มีผู้คัดค้านคำขอรับชำระหนี้ของจห. จห.ก็มีหน้าที่ (๑๗๓๖/๔๔)

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

- แม้จะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีอื่นหรือเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ในคดีล้มตัวเอง สำหรับสำเนาคำพิพากษาและรายงานการยึดทรัพย์ที่มีเจ้าพนักงานรับรองสำเนาถูกต้องที่เจ้าหนี้แนบมาทำยออุทธรณ์นั้น เป็นเอกสารที่เสนอภายหลังจากจพท.ทำความเห็น (ปจบ. ทำคำสั่ง) เสนอต่อศาลล้ม และศาลล้มมีคำสั่งให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้แล้ว จึงพ้นกำหนดเวลาสอบสวนของจพท. (๓๓๖๑/๔๕)
- แม้หนี้ที่ขอรับชำระหนี้จะเป็นมูลหนี้เดียวกับที่จก.นำมาฟ้องขอให้ลูกหนี้ล้มก็หาผูกพันจพท.หรือศาลให้จำต้องถือตามไม่ (๘๐๕/๕๒)

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

- ประกอบกับในหมายนัดของจพท.ทุกฉบับได้ระบุข้อความไว้แล้วว่า หากจห.ไม่นำพยานหลักฐานมาให้การสอบสวนตามกำหนดนัด โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบล่วงหน้าถือว่าจห.ไม่มีพยานหลักฐานและไม่ติดใจอ้างพยานหลักฐานอื่นใดอีก จพท.จะพิจารณาทำความเข้าใจ (ปจบ. ทำคำสั่ง) เสนอศาลจากพยานหลักฐานเท่าที่ปรากฏในสำนวนเท่านั้น (๘๑๑๘/๕๓)
- จห.ละเลยเพิกเฉยไม่เอาใจใส่นำพยานหลักฐานมาให้การสอบสวนต่อจพท.เกี่ยวกับคำขอรับชำระหนี้ของจห. แม้เอกสารบางส่วนอยู่ในความครอบครองของจบค.ซึ่งอยู่สังกัดกรมบังคับคดีหน่วยงานเดียวกันกับจพท. แต่จห.ยังมีหน้าที่ต้องนำพยานหลักฐานเกี่ยวกับมูลหนี้มาให้การสอบสวนต่อจพท. (๘๓๕๒/๕๘)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๑๖๔/๒๕๖๐ [หน้า ๒๓๘-๒๘๐]

- เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ตามม.๘๖ (๓) แต่เมื่อเจ้าหนี้ไม่สามารถส่งเอกสารเพิ่มเติม ทำให้จพท.ไม่อาจพิจารณาภาระหนี้ของเจ้าหนี้ได้ ที่จพท.มีความเห็นให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้จึงชอบแล้ว ส่วนบุริมสิทธิในทางจำนองเหนือที่ดินทรัพย์หลักประกัน หากเจ้าหนี้ยังคงมีสิทธิจะบังคับแก่หลักประกันเพียงใด ก็ชอบที่จะไปใช้สิทธิของตนในทางแบ่งต่อไป

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๔๖/๒๕๖๔

- เจ้าหนี้มีหน้าที่ต้องนำพยานหลักฐานมาแสดงต่อจพท.ในชั้นสอบสวนไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์
- แม้หนี้ที่ขอรับชำระหนี้จะเป็นมูลหนี้เดียวกับที่โจทก์นำมาฟ้องขอให้ลูกหนี้ล้มละลายก็ตาม
- จพท.มีอำนาจออกหมายเรียกตามมาตรา ๑๐๕
- มิใช่หน้าที่ของจพท.ที่จะต้องไปตรวจเอกสารแห่งมูลหนี้ในสำนวนศาลหรือสำนักงานบังคับคดี

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๔๖/๒๕๖๔ (ต่อ)

- เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในมูลหนี้ตามคำพิพากษาของศาล โดยมีเพียงสำเนาคำพิพากษาแนบท้ายคำขอรับชำระหนี้ ดังนี้ ไม่เพียงพอที่จะรับฟังว่าลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้ตามจำนวนที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้มา
- ศาลมีคำสั่งยกคำขอรับชำระหนี้เนื่องจากเจ้าหนี้ไม่นำพยานมาให้การสอบสวนต่อจพท. ไม่ใช่เหตุที่ทำให้หนี้ระงับสิ้นไปตาม ป.พ.พ. บรรพ ๒ หมวด ๕ ความระงับหนี้ การจำนองไม่ระงับสิ้นไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๔๔ เจ้าหนี้ยังคงมีฐานะเป็นเจ้าหนี้มีประกันมีสิทธิในการบังคับเอาแก่ทรัพย์สินที่จำนองนั้นได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๓/๒๕๖๓

เจ้าหนี้ไม่มีพยานมาให้การสอบสวนต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์
ทรัพย์ให้เห็นว่ามูลหนี้กู้ยืมของบริษัท ม. ซึ่งเป็นหนี้ประธานมี
เพียงใด ศาลย่อมไม่อาจพิพากษาให้เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระ
หนี้ในหนี้จำนำหุ้นซึ่งเป็นหนี้อุปกรณ์ได้ เจ้าหนี้จึงไม่มีสิทธิ
ได้รับชำระหนี้มูลหนี้จำนำตามคำขอรับชำระหนี้ อย่างไรก็ตาม
การที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ไม่ใช่
เหตุที่ทำให้การจำนำระงับสิ้นไป สิทธิจำนองยังคงมีอยู่ หาก
เจ้าหนี้มีสิทธิบังคับเอาแก่ทรัพย์จำนำเพียงใด เจ้าหนี้สามารถ
บังคับจำนำในทางแพ่งต่อไปได้

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

๓. คำสั่งจพท.หรือศาลเกี่ยวกับคำขอรับชำระหนี้ (ม. ๑๐๖ และ ๑๐๘)

- แม่หนี้ที่เจ้าหนี้นำมาขอรับชำระหนี้จะเป็นหนี้ตามคำพิพากษาหรือหนี้ที่เป็นมูลให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในคดีนั้นเอง ก็หาผูกพันให้จพท.หรือศาลต้องถือตามไม่ (๒๐๐๓)/๒๘) (ประชุมใหญ่)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๖๐/๒๕๔๖

เจ้าหน้าที่เป็นผู้เป็นโจทก์ขอรับชำระหนี้ แม้ศ.ล้มจะมีคำสั่งพทคช โดยมีได้ยก
เหตุอายุความขึ้นวินิจฉัยยกฟ้องจก ก็หาใช่ว่าศ.ล้ม ได้ยอมรับรับรองว่า
เป็นหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ไม่ อีกทั้งกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย
ในส่วนของการขอรับชำระหนี้เป็นกระบวนการพิจารณาที่แตกต่างหากจาก
กระบวนการพิจารณาคดีและมีคำสั่งพทของลห เมื่อในม. ๕๑, ๕๔, ๑๐๖
(เดิม), ๑๐๗ (กฎหมายเดิม) และ ๑๐๘ (เดิม) ได้ให้อำนาจแก่จพท.และ
ศาลที่จะต้องพิจารณาในชั้นขอรับชำระหนี้อีกครั้งหนึ่งด้วยว่าหนี้ที่จห.
ยื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นหนี้ที่ขอรับชำระหนี้ได้หรือไม่ เมื่อเป็นหนี้ที่
ขาดอายุความจึงต้องห้ามมิให้ขอรับชำระหนี้ตามม.๕๔ (๑)

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

๓. คำสั่งจพท.หรือศาลเกี่ยวกับคำขอรับชำระหนี้ (ม. ๑๐๖ และ ๑๐๘)
- เป็นดุลพินิจของศาลที่อาจจะพิจารณาจากสำนวนการสอบสวนของจพท. โดยไม่จำเป็นต้องออกนั่งพิจารณาฟังพยานหลักฐานอะไรอีกก็ได้ (๒๔๖๐/๕๔)
๘. การคัดค้านหรืออุทธรณ์คำสั่งศาลเกี่ยวกับคำขอรับชำระหนี้
- ม.๑๐๖ วรรคสาม

ผลของการล้มละลายเกี่ยวกับกิจการที่ได้กระทำไปแล้ว

๑. ม. ๑๑๐ คำสั่งของศาลที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ชั่วคราว (ป.วิ.พ.ม.๒๕๔(๑)) หรือหมายบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้
  - การบังคับคดีแพ่งได้สำเร็จบริบูรณ์แล้ว:
ระยะเวลาขอเฉลี่ยทรัพย์ ป.วิ.พ. ม. ๓๒๖

ป.วิ.พ.

- ม.๓๒๖ วรรคสี่ ในกรณีที่ยึดทรัพย์สินเพื่อขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น คำร้องเช่นว่านี้ ให้ยื่นก่อนสิ้นระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันที่มีการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดหรือจำหน่ายได้ในครั้งนั้นๆ
- วรรคห้า ในกรณีที่อายัดสิทธิเรียกร้อง ให้ยื่นคำร้องเสียก่อนสิ้นระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันชำระเงินหรือวันที่มีการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งสิทธิเรียกร้องตามที่อายัดนั้นได้
- วรรคหก ในกรณีที่ยึดเงิน ให้ยื่นคำร้องเสียก่อนสิ้นระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันยึด

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์

๑. ศาลในคดีแพ่งได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ชั่วคราวตาม ม. ๒๕๔ (๑): ต้องโอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาไว้ในคดีล้มละลายหมดทุกกรณี หรือ

๒. มีการบังคับคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์ค้างอยู่บ้างหรือไม่ ถ้ามี ก็ต้องดูว่าการบังคับคดีแพ่งนั้นพ้นกำหนดเวลาขอเฉลี่ยทรัพย์สินของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษารายอื่นแล้วหรือไม่

เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งด้วยกันไม่สามารถขอเฉลี่ยได้ จพท.ก็ไม่สามารถไปรวบรวมเงินหรือสิ่งที่ได้มาจากการบังคับคดีแพ่งเข้ามาไว้ในคดีล้มละลายเช่นเดียวกัน

ผลของการล้มละลายเกี่ยวกับกิจการที่ได้กระทำไปแล้ว

- ถ้าการบังคับคดีแพ่งยังไม่สำเร็จบริบูรณ์ในวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลาย ผลเป็นไปตาม ม. ๑๑๒
- วิธีแรก จพท. จะให้จบก. โอนการยึดทส. ในคดีแพ่งมารวมไว้ในคดีล้ม หรือจพท. จะขอให้จบก. ขายทส. ที่ยึดไว้และส่งเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดไปรวมไว้ในคดีล้มก็ได้ [ม.๑๐๕(๑)]
- วิธีที่สอง ถ้าจบก. ได้ขายทส. ที่ยึดในคดีแพ่งไปแล้ว แต่ยังไม่พ้น ๑๕ วัน ลห. ถูกพท. เสียก่อน กรณีเช่นนี้ จพท. ก็จะให้จบก. โอนเงินที่ขายได้มาไว้ในคดีล้มละลาย (ม.๑๑๑)

- อนึ่ง แม้การบังคับคดีแพ่งยังไม่สำเร็จบริบูรณ์ในวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จะไม่มีผลกระทบ หากเข้าช้อยกเว้นใน ม.๑๑๐ ว.สาม
- กรณีม. ๑๑๐ ว.สาม ต่างจากม.๕๕ เจ้าหนี้มีประกันได้ ดำเนินการบังคับแก่หลักประกันค้างอยู่ เช่น ฟ้องบังคับจำนอง คดียังอยู่ในระหว่างพิจารณาคดี หรือคดีอยู่ในชั้นบังคับคดีก็ดี แม้การดำเนินการบังคับคดีของเจ้าหนี้มีประกันจะยังไม่สำเร็จ จพท.จะใช้อำนาจตามม.๑๑๒ ให้จบค.โอนทรัพย์จำนองที่อยู่ ระหว่างบังคับคดีมาไว้ในคดีล้มไม่ได้
(๕๓๔๔/๓๑, ๕๕๓/๓๘ และ ๓๓๓๒/๕๒)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๕๔/๒๕๕๓

โจทก์ผู้เป็นเจ้าหนี้มีประกันเหนือทรัพย์สินซึ่งจำนองของจำเลยที่ ๓ ย่อมมีสิทธิเลือกที่จะยื่นคำขอรับชำระหนี้หรือไม่ขอรับชำระหนี้เพราะเห็นว่าหลักประกันที่มีอยู่คุ้มกับจำนวนหนี้ โจทก์ก็ยังคงทรงสิทธิจำนองเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันอยู่ในลำดับเดิมต่อไป เมื่อโจทก์ไม่ขอรับชำระหนี้ หนี้ตามคำพิพากษาที่จำเลยที่ ๓ มีอยู่แก่จก. จึงไม่ใช่หนี้อันพึงขอรับชำระได้ตามม. ๓๓ แม้จำเลยที่ ๓ ได้รับการปลดจากล้มละลาย ก็ไม่ทำให้จำเลยที่ ๓ หลุดพ้นจากหนี้จำนองที่มีอยู่แก่จก. จก. มีสิทธิร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาแก่ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยที่ ๓ ที่จำนองเป็นประกันแก่โจทก์ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๕/๒๕๖๒

หน้าที่ โจทก์ยังบังคับจำเลยที่ ๒ ได้ตามม.๘๕ ย่อมหมายถึงหน้าที่ จะบังคับเอาแก่ทรัพย์จำนองซึ่งเป็นประกัน มิได้รวมถึงหนี้ส่วน ที่ขาดหากยึดทรัพย์ที่จำนองออกขายทอดตลาดแล้วได้เงิน ไม่พอ ชำระหนี้ตามข้อตกลงท้ายสัญญาจำนองที่ต้องบังคับเอาแก่ ทรัพย์สินอื่นของลูกหนี้ หนี้ดังกล่าวเป็นหนี้อันพึงจะขอรับชำระ หนี้ แต่เจ้าหนี้มิได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ เมื่อจำเลยที่ ๒ ได้รับความปลดจากล้มละลาย จำเลยที่ ๒ ไม่หลุดพ้นจากหนี้จำนองที่มี อยู่แก่โจทก์ แต่ย่อมหลุดพ้นจากหนี้ส่วนที่ขาดหลังการบังคับ จำนองฯ

คำอธิบาย กฎหมายล้มละลาย

พิมพ์ครั้งที่

๙

- การดำเนินคดีล้มละลาย
- กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้รวมทั้งลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ปรับปรุงแก้ไขตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๖๑)

ชีพ จุลมนต์

อดีตประธานศาลฎีกา

ดร.กนก จุลมนต์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น

ประจำสำนักประธานศาลฎีกา

ภาษาอังกฤษ สำหรับ นักกฎหมาย

English for Lawyers

สำหรับนิสิตนักศึกษาจากกฎหมายทุกระดับรวมทั้งชั้นเนติบัณฑิตและ
ผู้เตรียมตัวสอบเข้ารับราชการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาและอัยการ
ผู้ช่วยทุกสนาม

ดร.กนก จุลมนต์
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา
ดร.สุรชาติพิทย์ จุลมนต์ ทัศนชัยกุล
ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ 6)

การพิมพ์ครั้งที่ 6 ผู้เขียนทั้งสองได้เพิ่มเติมเนื้อหา ได้แก่

- 1) ข้อสอบภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายความรู้ชั้นเนติบัณฑิต สมัยที่ 77 (สอบวันที่ 6 เมษายน 2568)
- 2) ข้อสอบภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายความรู้ชั้นเนติบัณฑิต สมัยที่ 76 (สอบวันที่ 7 เมษายน 2567)
- 3) ข้อสอบแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) (สอบวันที่ 6 กรกฎาคม 2568)
- 4) ข้อสอบแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามเล็ก) (สอบวันที่ 8 มีนาคม 2568)
- 5) ข้อสอบแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามเล็ก) (สอบวันที่ 8 มีนาคม 2568)
- 6) ข้อสอบการอ่านจับใจความผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามเล็ก) (สอบวันที่ 8 มีนาคม 2568)
- 7) ข้อสอบแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) (สอบวันที่ 3 พฤศจิกายน 2567)
- 8) ข้อสอบแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) (สอบวันที่ 3 พฤศจิกายน 2567)
- 9) ข้อสอบการอ่านจับใจความผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามเล็ก) (สอบวันที่ 16 มิถุนายน 2567)
- 10) ข้อสอบแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามเล็ก) (สอบวันที่ 16 มิถุนายน 2567)
- 11) ข้อสอบแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) (สอบวันที่ 2 มีนาคม 2567)

ทั้งได้แก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาเดิมจากการพิมพ์ครั้งก่อนด้วย

ผู้เขียนทั้งสองคนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับการศึกษาวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายที่มีส่วนช่วยให้นิติกร นักศึกษา และผู้เตรียมตัวสอบวิชาภาษาอังกฤษในสนามต่างๆ สามารถทำคะแนนสอบข้อนี้ได้ดีและสอบผ่านการสอบคัดเลือกหรือการทดสอบความรู้ในสนามต่างๆ ตามที่ผู้ใช้หนังสือเล่มนี้ตั้งเป้าหมายไว้

ดร.กนก จุลมนต์ และ ดร.สุธาทิพย์ จุลมนต์ ทัศนชัยกุล
28 พฤศจิกายน 2568

ร้านจำหน่ายหนังสือภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย

๑. ศูนย์หนังสือเนติบัณฑิตยสภา <https://bookstore.thethaibar.or.th>

๒. ร้านหนังสือกฎหมาย by the content

<https://www.facebook.com/tclawbook>

๓. ร้านหนังสือ Attorney285

<https://www.facebook.com/share/1CxymwW3xH/?mibextid=wwXIfr>

๔. ร้านปณรัชช <https://www.facebook.com/pn.rach.ch.pn.rach.ch>

๕. ร้านอินเตอร์บุ๊ก อยู่ใน โรงอาหารศาลรัชดา (ใต้อาคารจอดรถ)

<https://www.facebook.com/inter.bks>

ร้านที่ ๒ และ ๓ วางขายบน Shopee มีส่วนลดเพิ่มเติม